

Spis treści

Wstęp	11
CZĘŚĆ I WPROWADZENIE DO FINANSÓW	19
Rozdział 1. Istota i funkcje finansów	21
1.1. Określenie finansów	21
1.2. Funkcje finansów	25
1.3. Teorie finansów	28
Rozdział 2. Systematyka zjawisk finansowych	31
2.1. Systematyka przedmiotowa (funkcjonalna)	31
2.2. Systematyka podmiotowa	35
Rozdział 3. Finanse behawioralne a klasyczna teoria finansów	43
3.1. Wprowadzenie do finansów behawioralnych	43
3.2. Teoria oczekiwanej użyteczności J. von Neumanna i O. Morgensterna	46
3.2.1. Aksjomatyzacja preferencji	49
3.3. Rzeczywiste zachowanie się jednostek oraz podejmowanie decyzji w warunkach niepewności	51
3.3.1. Anomalie w kształtowaniu się preferencji	52
3.3.1.1. Efekt pewności	52
3.3.1.2. Efekt odwrócenia	54
3.3.1.3. Efekt izolacji	54
3.3.2. Teoria perspektywy	56
3.3.2.1. Funkcja wartości	56
3.3.2.2. Funkcja wag prawdopodobieństwa	62
3.3.3. Racjonalność ograniczona oraz heurystyki	64
3.4. Efekt predyspozycji	66
3.4.1. Interpretacja efektu predyspozycji	68

Rozdział 4. Kryzysy finansowe we współczesnym świecie	72
4.1. Pojęcie kryzysu finansowego	72
4.2. Wpływ globalizacji na rozprzestrzenianie się kryzysu	74
4.3. Światowy kryzys finansowy wywołany załamaniem na amerykańskim rynku kredytów hipotecznych	79
4.3.1. Kryzys na rynku amerykańskich kredytów <i>subprime</i>	79
4.3.2. Skutki światowego kryzysu	84
4.3.3. Wpływ światowego kryzysu na sytuację Polski	90
4.3.4. Kryzys zadłużenia publicznego	92
4.3.5. Behawioralne aspekty zachowania konsumentów i kredytodawców a kryzys <i>subprime</i>	94

CZĘŚĆ II UCZESTNICY RYNKU FINANSOWEGO 101

Rozdział 5. Finanse publiczne	103
5.1. Sektor finansów publicznych	103
5.2. Formy organizacyjne sektora finansów publicznych	111
5.2.1. Jednostki budżetowe	112
5.2.2. Jednostki gospodarki pozabudżetowej	113
5.2.3. Fundusze celowe	116
5.2.4. Agencje	122
5.2.5. Pozostałe podmioty	125
5.3. Wydatki publiczne	127
5.4. Dochody publiczne	131
5.5. Racjonalny system podatkowy. Podatki a sprawiedliwość społeczna	139
5.5.1. Miejsce podatków w racjonalnym systemie dochodów publicznych	139
5.5.1.1. Wybór między podatkami a opłatami	142
5.5.1.2. Wybór między podatkami bezpośrednimi a pośrednimi	143
5.5.2. Podatki a sprawiedliwość społeczna	149
5.5.2.1. Sprawiedliwość społeczna a sprawiedliwość podatkowa	149
5.5.2.2. Sprawiedliwość podatkowa a system podatkowy	152
5.5.2.3. Podatki osobiste i rzeczowe	155
5.5.2.4. Podatki pośrednie a sprawiedliwość rozkładu obciążeń podatkowych	158
5.5.2.5. Podatek liniowy	159
5.5.2.6. Ulgi podatkowe jako instrument realizacji polityki społecznej	160
5.5.2.7. Specyfika opodatkowania rolnictwa	161
5.6. Budżet państwa	163
5.6.1. Zasady budżetowe	164
5.6.2. Budżet państwa w Polsce	166
5.6.3. Budżet zadaniowy – nowa koncepcja zarządzania finansami publicznymi w Polsce	169

5.7. Finanse samorządu terytorialnego	178
5.7.1. Przesłanki wyodrębnienia finansów samorządu terytorialnego	178
5.7.2. Źródła finansowania zadań samorządu terytorialnego	179
5.7.3. Dochody jednostek samorządu terytorialnego w Polsce	183
5.8. Deficyt finansów publicznych	186
5.8.1. Równowaga budżetowa i deficyt sektora finansów publicznych	186
5.8.2. Przyczyny i skutki deficytu budżetowego i deficytu finansów publicznych	188
5.8.3. Deficyt budżetowy w Polsce po 1989 r.	192
5.9. Dług publiczny	195
5.9.1. Pojęcie i rodzaje długu publicznego	195
5.9.2. Wielkość długu publicznego i długu Skarbu Państwa	200
5.10. Fiskalizm w Polsce na tle innych państw	202
5.10.1. Redystrybucja PKB w Polsce i w innych krajach OECD. Skala redystrybucji w odniesieniu do wydatków sektora finansów publicznych	202
5.10.2. Wydatki prawnie zdeterminowane (sztywne)	208
5.10.3. Polska państwem opiekuńczym? Konsekwencje dla wzrostu gospodarczego i dobrobytu narodu	214
5.10.4. Redystrybucja PKB przy uwzględnieniu dochodów podatkowych i paropodatkowych	232
5.10.5. PKB <i>per capita</i> w Polsce na tle innych państw	236
5.10.6. Zmiany podatków i paropodatków mające na celu ograniczanie szarej strefy	244
5.11. Wpływ polityki fiskalnej na wybrane wskaźniki makroekonomiczne	253
5.11.1. Wydatki państwa w podziale funkcyjnym	253
5.11.2. Obciążenia fiskalne w Polsce na tle innych państw europejskich	259
5.11.3. Złożona ocena wpływu instrumentów polityki fiskalnej na procesy gospodarcze	265
Rozdział 6. System ubezpieczeń społecznych	269
6.1. Pracowniczy system ubezpieczeń społecznych	271
6.1.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych	273
6.1.2. Finanse systemu ubezpieczeń społecznych	275
6.1.2.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	275
6.1.2.2. Fundusz Emerytur Pomostowych	278
6.1.2.3. Fundusz Rezerwy Demograficznej	279
6.1.3. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	280
6.1.4. Otwarte fundusze emerytalne jako element II filaru systemu emerytalnego	286
6.1.5. III filar systemu emerytalnego	295
6.2. System ubezpieczeń społecznych rolników	298
6.2.1. Organizacja Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	299
6.2.2. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników	304

6.3. Grupy zawodowe wyłączone z pracowniczego i rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	308
6.3.1. Uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku	309
6.3.2. Emerytury i renty żołnierzy	310
6.3.3. Emerytury i renty innych służb mundurowych	312
6.4. Reforma emerytalna z 2012 roku	314
6.4.1. Uzasadnienie wprowadzenia reformy	316
6.4.2. Polska na tle innych krajów	317
6.4.3. Opinie na temat reformy	318
Rozdział 7. Finanse systemu ochrony zdrowia	320
7.1. Wprowadzenie	320
7.2. Finansowanie systemu ochrony zdrowia w wybranych krajach	320
7.3. Źródła finansowania systemu ochrony zdrowia w Polsce	325
7.3.1. Ubezpieczeniowe finansowanie systemu ochrony zdrowia	326
7.3.1.1. Kasy chorych	326
7.3.1.2. Narodowy Fundusz Zdrowia	328
7.3.2. Pozaubezpieczeniowe finansowanie systemu ochrony zdrowia	333
7.4. Ocena polskich rozwiązań na tle doświadczeń światowych	335
Rozdział 8. Finanse ubezpieczeń gospodarczych	342
8.1. Podstawowe zasady działalności ubezpieczeniowej	342
8.2. Analiza otoczenia instytucjonalnego	345
8.3. Klasyfikacja ubezpieczeń	346
8.4. Gospodarka finansowa zakładów ubezpieczeń	355
8.4.1. Przychody zakładu ubezpieczeń	356
8.4.2. Koszty zakładu ubezpieczeń	358
8.4.3. Podstawowe wymagania ustawowe w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej	359
Rozdział 9. Finanse Unii Europejskiej	364
9.1. Unia Gospodarcza i Walutowa – wybrane aspekty	364
9.1.1. Przesłanki utworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej	364
9.1.2. Koncepcje budowy unii monetarnej do roku 1990	366
9.1.3. Etapy budowania Unii Gospodarczej i Walutowej po roku 1990	373
9.1.4. Perspektywa rozszerzenia strefy euro	381
9.2. Budżet Unii Europejskiej	388
9.2.1. Uwagi wstępne	388
9.2.2. Dochody budżetu	392
9.2.3. Wydatki budżetu	398
9.2.4. Rozliczenia Polski z Unią Europejską	407

Rozdział 10. Bank centralny i banki komercyjne	410
10.1. Zarys historii bankowości	410
10.2. Zadania banku centralnego	410
10.3. Banki komercyjne	420
10.4. Instrumenty oddziaływania banku centralnego na rynek pieniężny	428
10.4.1. Pośrednie instrumenty polityki pieniężnej	428
10.4.1.1. Polityka rezerw obowiązkowych	428
10.4.1.2. Operacje otwartego rynku	438
10.4.1.3. Transakcje kredytowo-depozytowe	445
10.4.2. Instrumenty bezpośrednie	452
10.4.2.1. Kontrola udzielanych kredytów	453
10.4.2.2. Kontrola poziomu stóp procentowych	455
10.4.2.3. Oddziaływanie poprzez perswazję	457
10.5. Operacje bankowe	458
10.6. Lokaty międzybankowe	462
10.7. Adekwatność kapitałowa banku – wybrane zagadnienia	464
10.7.1. Ryzyko w działalności banku	464
10.7.2. Umowa kapitałowa – Basel I	465
10.7.3. Nowa umowa kapitałowa – Basel II	466
10.7.3.1. Założenia Nowej Umowy Kapitałowej	467
10.7.3.2. Wymogi kapitałowe	469
10.7.3.3. Wpływ Nowej Umowy Kapitałowej na wymogi kapitałowe banków	471
10.7.3.4. Konsekwencje dla klientów i banków	476
10.7.4. Pakiet adekwatności Basel III	478
Rozdział 11. Finanse przedsiębiorstw	480
11.1. Teoria trzech soczewek	480
11.1.1. Wprowadzenie	480
11.1.2. Gestia ekonomiczna	483
11.1.2.1. Zysk operacyjny	483
11.1.2.2. EBIT – <i>earnings before interest and taxes</i>	485
11.1.2.3. Zysk netto	485
11.1.3. Gestia finansowa – rachunek przepływów pieniężnych	485
11.1.4. Gestia majątkowa	487
11.1.4.1. Relacje między strukturą majątku i kapitałów. Kapitał obrotowy netto	487
11.2. Mierniki oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw	489
11.2.1. Wskaźniki rentowności	490
11.2.2. Wskaźniki płynności	491
11.2.3. Wskaźniki rotacji	493
11.2.4. Wskaźniki wspomagania finansowego	494

Rozdział 12. Rynek kapitałowy	496
12.1. Podstawowe pojęcia i podział rynku kapitałowego	496
12.2. Cechy i funkcje rynku kapitałowego	499
12.3. Instytucje rynku kapitałowego	502
12.4. Instrumenty rynku kapitałowego	509
12.5. Giełda papierów wartościowych	522
12.5.1. Historia giełdy w Polsce	522
12.5.2. Uregulowania prawne i organizacja Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie	523
12.5.3. Rozwój rynku akcji na GPW w Warszawie	524
12.5.3.1. Liczba spółek notowanych na warszawskiej giełdzie papierów wartościowych	524
12.5.3.2. Kapitalizacja spółek giełdowych	525
12.5.3.3. Obroty akcjami spółek notowanych na GPW w Warszawie	526
12.5.4. Zmiany w indeksach rynku akcji na GPW w Warszawie	527
12.6. Warunki kształtowania się rynku kapitałowego w Polsce	529
12.7. Powiązania giełdy papierów wartościowych z gospodarką	532
12.8. Zagrożenia i szanse dla rozwoju rynku kapitałowego w Polsce	534
12.9. Efektywność rynku kapitałowego w kontekście finansów behawioralnych	536
12.9.1. Efektywność rynku akcji	536
12.9.2. Anomalie w kształtowaniu się kursów akcji	538
12.9.2.1. Nadreaktywność i subreaktywność rynków kapitałowych	538
12.9.2.2. Ujemne długoterminowe autokorelacje stóp zwrotu w przyszłości	540
12.9.2.3. Zjawisko kontynuacji krótko- i średnioterminowych stóp zwrotu	546
12.9.3. Strategia <i>momentum</i> N. Jegadeesha i S. Titmana	549
12.10. Nadzór nad rynkiem finansowym	552
12.10.1. Istota nadzoru	553
12.10.2. Nadzór nad rynkiem finansowym w Polsce	554
12.10.3. Europejski System Nadzoru Finansowego	556
Rozdział 13. Inwestowanie społecznie odpowiedzialne (SRI)	559
13.1. Społeczna odpowiedzialność biznesu a odpowiedzialne inwestycje	560
13.1.1. Definicja i główne zadania CSR	560
13.1.2. Rozwój CSR	563
13.2. Społeczna odpowiedzialność biznesu w praktyce	566
13.3. Inwestowanie społecznie odpowiedzialne (SRI)	569
13.3.1. Definicja SRI	569
13.3.2. Historia SRI	570
13.3.3. Zakres i charakterystyka inwestowania społecznie odpowiedzialnego	571
13.3.4. Strategie SRI	572
13.4. Rozwój SRI	575
13.4.1. Rozwój SRI na świecie	575
13.4.2. SRI w Polsce	576
13.5. Inwestowanie nieetyczne	577
Bibliografia	580